

Observatoriul este de două ori în săptămână, Miercuri și Sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe an; — trimisu cu post'a în lăintrulu monarhiei pe 1 an întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 an 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economicu și literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și proste aceea 30 cr. de timbru la tesaturulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 14.

— Sibiu, Mercuri 17/1 Martiu. —

1882.

Inaltimea S'a c. r. Domnulu Feldmarsialu Archiduce Albrecht despre regimentulu pedestru de linia Nr. 50 din Transilvani'a.

În Nr. 10 alu acestui diariu noi amu anunțiatu aparițiunea istoriei regimentulu Nr. 50 scrisa în limb'a germana pe timpulu dela 1762 mai întâiu că regimentu granitariu, apoi dela 1852 că regimentu de linia, și până în 1881.

Gloriosulu archiduce, supr'emu inspectoru alu armatei Maiestatiei Sale, primindu unu exemplariu din acea istoria, a binevoitu a da comandei regimentulu unu respunsu, care s'a și publicatu prin ordinu de di.

În mijloculu adversitatiloru actuali la care suntemu espusi, acelu gratiosu respunsu, pe lângă ce ne surprinse în modulu celu mai placutu, ne și veni că unu balsamu alinatoriu de doreri.

Scrisoarea în sale domnulu Archiduce suna în limb'a originala germana așa:

Regiments-Commando-Befehl Nr. 25 vom 26. Januar 1882.

„Das Mir überreichte Exemplar der Regiments-Geschichte habe Ich mit besonderer Befriedigung angenommen und freue Mich, dass die vielen Beweise der Treue, Hingebung und Tapferkeit dieses braven Regiments der Nachwelt überliefert werden.

Insbesondere gedenke Ich der — unter den schwierigsten Verhältnissen bewahrten, unerschütterlichen Treue dieses Grenz-Regiments in den Jahren 1848,9. Mit Stolz erinnere Ich Mich der unter Meinen Augen vollführten Thaten dieses tapferen Regiments bei Custozza 1866. Der gute Geist des Regiments bürgt dafür, dass es auch in Zukunft stets seiner Geschichte treu bleiben wird.

Der Herr Oberst wolle dem Officierscorps Meinen Dank für die Uebersendung aussprechen nebst der Versicherung, dass Meine besten Wünsche das treueste Regiment bis an das Ende Meiner Tage stets begleiten werden.

Erzherzog Albrecht m. p.,
Feldmarschall.

În traducțiune:

Ordinul de di Nr. 25 din 26 Ianuarie 1882 alu comandei regimentulu.

„Exemplariulu transmisu Mie din istoria regimentulu l'am primitu, și me bucuru, că multele documente de fidelitate, devotamentu și bravura ale acestui regimentu bravu se transpunu posterității.

Mai virtosu imi revocu în memori'a mea fidelitatea nestramutata a acestui regimentu granitariu pastrata în anii 1848/9 între cele mai grele împregiurari.

Cu fala imi aducu aminte de faptele indeplinite sub ochii mei de către acestu regimentu vitézu la Custozza în 1866. Spiritulu celu bunu alu regimentulu imi este garantia, că elu și în viitoriu va remanea totdeauna credinciosu istoriei sale.

Domnulu colonelu este invitatu a exprima corpului de oficiari multiamit'a mea pentru exemplariulu trimisu, asigurandu'lu, că eu acestui prea credinciosu regimentu până la finea vieții mele îi poftescu totu binele.

Archiducele Albrecht m. p.,
feldmarsialu.

Precum ni se comunica, coprinsulu acestei scrisori a fostu comunicatu pe compania la soldati în limb'a loru materna.

Representatiunea corpului professorale dela gimnasiulu din Blasiu asternuta Escelentiei Sale si Prea Veneratului Consistoriu in 2 Februarie 1882*).

Corpulu professorale dela acestu gimnasiu, vedindu pericolulu cu care se amenintia autonomi'a

și libertatea școliloru confessionali în genere, și în specia caracterulu nationalu-confessionale alu gimnasiulu nostru prin proiectulu de lege pentru școlile medie, încă în 25 Maiu 1880, și-a tinutu de santa datorintia a subterne Escelentiei Vostre una reprezentatiune, în care a amintitu unele puncte ale proiectulu, cari dacă ar intră nemodificate în lege, ar cauză nespusa dauna confessiunii și natiunii noastre.

Cam pe acelu timpu s'a retrasu proiectulu de sub cestiune și corpulu professorale, și împreună cu elu totă biserica noastră a resufatu mai usioru vedindu că trece depre orisonu un noru de tempestate ce ne amenintia cu cutopire și nimicire.

Confessiunile și nationalitatile nemagiare se nutreau cu sperarea că, unu atare proiectu de lege sau că nu se va mai ivi de locu, sau numai modificatu astu-modu, încatu se satisfacă justeloru pretensiuni ale nationalitatiloru și confessiuniloru. Ranele produse confessiuniloru și nationalitatiloru, prin introducerea obligatoria a limbii magiare în școlile loru poporali, sangeredia încă, și credeau nationalitatile, că asupra și-a ajunsu culmea; înse dorere, ajungemu la convinctiunea, că nu avemu nimicu, ce se nu voișca a ne lua, nu posedemu nimicu, ce se nu sternesca poft'a celoru dela putere. Eri ni s'au luat școlile poporali, adă punu mână pe școlile medie, și pe mâne nu rămâne decâtu se-si întinda mâinile sacrilege la cultulu nostru religiosu. Pușinu timpu a duratu bucuria cauzata prin delaturarea proiectulu din 1880 la a carui cadere a colucratu cu deosebire confessiunea reformata.

Și éta că proiectulu era este pre măs'a dietei, și încă într'o forma, care ne face se credemu și se ne tememu că nu va avé sôrtea celoru alalte proiecte pentru școlile medie, și în specia a celui din 1880. Proiectulu în form'a sa de astadi îndestulesce pe adversarii cei mai puternici ai celui din 1880, pe reformati, și prin concessiunile facute loru apasa la pământu cu atât mai virtosu pe celelalte confessiuni și nationalitati.

Între astfelu de împregiurari deprimatôrie, în ajunulu unei noue legi, carea intentionedia subminarea și a pușinei libertati ce amu gustatu că natiune și confessiune, corpulu professorale presimtindu daun'a ce ar proveni pentru confessiune și natiune din sanctionarea de lege a acestui proiectu, își tine de strinsa datoria a se folosî de singurulu mijlocu, ce-i stă la dispozițiune pentru a delatură pericolulu ce ne amenintia, și de aceea: din nou își ia libertatea a-si susterne gravaminele sale referitôrie la proiectulu de lege pentru școlile medie. Escelentia! Acestu proiectu suferă de scaderi radicali, prin cari lovesce interesele cele mai scumpe ale majoritatei locuitoriloru din patria, unor'a le amenintia limb'a și nationalitatea, altor'a confessiunea, și celoru mai multi ambele acestea. Când elu ar ajunge a fi lege obligatôria, atunci liniscea și pacea aru fi amenintiate în temeliele sale. Pentru aceea ar fi de doritu, că elu nice se nu fia supusu discussiunii meritôrie în diet'a țierei, și nationalitatile și confessiunile se fia platite cu amarulu ce l'au gustatu, vedindu tendentia de a se aduce în patri'a noastră și una lege atât de fatale.

Patru momente principali vedemu noi în acestu proiectu, cari tôte manifestedia unu spiritulu de partida, una nesușintia de a asupri confessiunile și nationalitatile.

I. Dintre momentele acestea, celu de întâiu și celu mai remarcatu e, nesușintia de a magiarisá.

a) Ce e dreptu, că §-lu 79 alu proiectulu la începutu concede confessiuniloru, societatoru și privatiloru se-si aléga limb'a de propunere (A hitfelekezetek, valamin a társulatok és magánosok

sentatiunea arhiepiscopesca înaintata la diet'a Ungariei, facemu locu acestei petitiuni a corpului profesoriloru din Blasiu.

magok határozzák meg az általok fenntartott nyilvános középiskoláik tannyelvét). Ce folosu înse, că tôte celelalte dispușetiuni facu ilusoriu acest paragrafu, astfelu, încatu se pare că numai de forma s'a pus, făcându-se imposibile executarea lui. Căci chiaru acestu paragrafu continua: a mennyiben ez (tannyelv) nem a magyar, kötelesek, a tannyelven és irodalmon kívül, a magyar nyelv és irodalom mint köteles tantárgy tanításáról gondoskodni; adeca: dacă limb'a de propunere în școlile medie ale confessiuniloru nu e cea ungușca, atunci acestea sunt îndatorate a se îngrijí, că pre lângă limb'a de propunere, limb'a magiara se fia studiu obligatu.

Pasagiulu acesta încă nu ar fi vatomatoriu, pentru-că și până acum au propusu confessiunile limb'a și literatur'a ungușca că studiu ordinariu, sciindu prea bine că unu patriotu bunu i se cuvina se scie limbile nationalitatiloru din patria. Vatomatoriu și pre lângă împregiurarile de astadi imposibilu de implinitu e pasagiulu ce urmédia după acestea: „és pedig oly ora számban, mely annak kellő elsajátítás át lehetővé tegye“ și încă cu atâte ore, încatu se devina posibilu apropiarea suficiente a ei. Amu numit pasagiulu acest'a vatomatoriu pentru-că e prea lăcsu pentru o lege. Care e mesur'a pentru una apropiare suficiente? Se póta ceti pre un scriitoriu mai usioru cu ajutorulu dictionariulu? Dacă s'ar poftí numai atâta nu amu avé superare, scolarii esiti din gimnasiulu nostru, toti știu atâta, ba și mai multu, căci multi studenti cari au absolvatu studiile la noi, mergundu la universitate magiara, au subsistatu cu onóre. Înse reulu jace acolo, că mesur'a acest'a depinde dela interpretare, și chiaru de ar esplică-o astadi așa, mâne, poimâne se va esplică altmentrea, că: „kellő elsajátítás“ póte însemná: „fluiditate în vorbire și desteritate în conceptu,“ și acest'a e, ce e imposibilu de implinitu între împregiurarile de acum. — Se consideramu unu opidu nemagiaru, scolari neunguri, nu audu vorbindu-se ungușce, cum voru ajunge aceia la kellő elsajátítás?

Într'un gimnasiu se propune limb'a latina cu celu pușinu 40 ore pe săptămână, și unde sunt maturisanti cari știu vorbi latinesce?

Că se scia ungușce după cum cere proiectulu, sunt numai două alternative: Sau că se va propune limb'a magiara în celu pușinu de 2 ori 40 de ore pre săptămână. Înse în casulu acest'a ce timpu rămâne pentru celelalte discipline? Ce timpu rămâne pentru limb'a germana? pe carea pre lângă totu respectulu ce-lu avemu față de limb'a magiara, totusi nu o potemu scóte din gimnasiale noastre avendu convictiunea, că între împregiurarile noastre unu tineru ce se pregatesce la studii mai înalte, are lipsa neinconjurata de ea. Apoi e lucru știutu de toti, că la universitatile ungușce se folosescu încă multe, fórte multe manuale germane, atât de către studenti, câtu și de către professori. A două alternativă spre a se face posibilă invetiarea suficiente a limbii magiare, la care ne ar împinge proiectulu din cestiune, ar fi, că câteva studii, sau póte tôte se se propuna în limb'a magiara.

b) Cu acestea numai amu începutu enumerarea dispușetiuniloru magiarisatôrie, și suntemu departe de a fi terminatu. §. 39 vorbesce despre administratiunea gimnasiiloru și școliloru reali, ce stau sub dispușetiunea și conducerea imediată a statulu: „ezen iskolák tannyelve a magyar“ limb'a de propunere în școlile acestea e cea magiara. — Sermane nationalitati! Școlile la a caroru sustinere concurgu și ele cu sudóre crunta, încă sunt foculariu de magiarisare, și nice baremu un'a dintre nationalitatile nemagiare nu se invrednicesce, că din visteria statulu se i se ridice o școlă media cu limb'a de propunere natională; ce e mai multu, limb'a tinutulu se va propune numai că studiu extraordinariu §. 5 a. Dispușetiunile acestea sunt

*) Până ne va veni în traducțiune și repre-

diametralu opuse cu una lege faurita totu de càtra diet'a din Budapest'a si anume cu §-lu 17 a articolului de lege 44 din anulu 1868 despre egal'a indreptare a nationalitatiloru. Tectstulu acestui paragrafu e „Determinarea limbei invetiamentului la institutele dejá infiintiate sau ce le va infiintia statulu, si respective regimulu, încatu legea nu dispune despre acésta, se tine de resortulu afaceriloru ministrului instructiunei publice. Din punctulu de vedere alu instructiunei publice inse, alu cultivarei comune si alu buneii stări comune fiindu tient'a suprema si a statului acesta, e a portá grija la institutele de invetiamentu ale statului càtu numai se póte, cá cetatienii ori carei nationalitati, ce traiescu in massa mai mare la olalta, se se póta perfectoná in limb'a loru materna in apropierea tînutului locuitu de ei, pàna acolo de unde se incepe cultivarea mai inalta academica“.

c) Intentiunea de a magiarisá evidente in decursulu stadielor gimnasiali inse, nu înceta cu terminarea loru. Chiaru si testimoniulu de maturitate se dà in limb'a unghuresca si numai eventuale in traducere latina § 38 al. 3. Ce intielesu ar avé testimoniulu de maturitate unghurescu, daca nu ar stá conditiunea subintielésa, cá incetu cu incetulu in tóte gimnasiele va deveni limb'a de propunere cea magiara. Abstragündu dela intentiunea subintielésa, dispusetiunea §-lui acestui'a aduce cu sine, cá tóte scólele medie de ori-ce nationalitate si confessiune, se tréca inaintea strainatatiei de institute specifice unghuresci.

d) Candidatul de professura trebuie se petróca celu puçinu unu anu la universitatea unghuresca § 58 al. b. de buna séma nu cá dóra aci ar fi sciintie mai inalte de càtu la alte universitati, ci mai multu, cá limb'a si datinele magiare se i se faca in a dóu'a natura.

e) Fiacare professoru care se supune la examenulu de cualificatiune trebuie se scia limb'a si literatur'a magiara ca unu studiu obligatu (§ 62. 1). Candidatii nationalitatiloru au dara cu una sarcina, si inca grea, mai multu decâtu candidatii magiari.

f) de nesuintia magiarisatoria in sensulu celu mai strinsu se póte considerá si dispusetiunea §-lui 71: „limb'a examenelor de cualificatiune e cea magiara,“ cá nu cumva se ajunga cineva de professoru, care nu si-a insusitu perfectu limb'a magiara cu detrimentulu limbei sale materne si eventuale inca si alu specialitatei ce si-au alesu. Cine nu scie càtu de greu e a invetiá una sciintia in dóue limbi, dara apoi si limb'a unghuresca, la care terminii tehnici si nomenclatur'a e cu totul straina de ale popóralor europene, greutatile acestea sunt aprópe neinvincibile. Altcum aceea si intentionédia autorii proiectului de faciá, cá spariandu-se aspirantulu de professura de greutati, se iea partea cea mai usióra, se-si faca studiele numai in una limba, se intielege in cea unghuresca cá obligata.

Ce se va alege apoi de scólele medie confessionali, cându voru ajunge pre mánile profesoriloru esiti din fabric'a magiarisatoria, numai presimti se póte, éra precalculá nici decum. Pericolulu ce amenintia limb'a nationale, e in aceea-si mesura periculu si pentru confessiunea nóstra fiindu unu adeveru constatatu, cá la noi religiunea si limb'a sunt atátu de strinsu impreunate, încatu nu se póte atacá un'a fara de a suferi si cealalta, si pierdiendu un'a, fara indoiéla cá nu vomu poté salvá pre cealalta. Intentiunea piiloru fundatori Carolu VI si Mari'a Theresi'a a fostu: ut scolae istae essent institutum nationale, culturae morali, religiosae et literariae inter valachos promovendae in servitutum.“ Óre ce simtieminte i-aru cuprinde vediendu sórtea ce ni se pregatesce prin proiectulu de faciá?

II. Alu doilea momentu, prin care ne apasa proiectulu de lege, e centralisarea, la care tende. Elu se nesuesce, cá prin legea de faciá se ajunga sub dispusetiunea inediata a statului, institute, cari mai inainte nu au fostu. Despre nesuint'a acést'a, ce amenintia in specialu gimnasiulu nostru, a tractatu corpulu professorale in representatiunea din 25 Maiu 1880, vorbindu despre § 2 alu proiectului. — Deci corpulu professorale, isi ia libertatea a reflectá la cele dise acolo.

III. Proiectulu de lege pune pedeci fórté multe confessiuniloru astfelu, încatu sau de locu sau numai cu incordari fórté mari, le aru poté delaturá. Pedecile puse dupa parerea nóstra au destinatiunea, cá nepotendu-le delaturá confessiunile, statulu se póta pune mán'a mai usioru si óre'sicum pre calea legeri, pre institutele loru. Pedecile acestea se referescu la professorii fungenti, la candidatii de professura si in fine la sustinerea scóleloru.

a) Proiectulu de lege in § 25 dice: „a kik . . . képesitő vizsgálat alulfőlmentvek.“ Confessiunile basate pe dreptulu ce l'au avutu pàna acum de a dispune dupa placu in scólele loru, au alesu de professori pre aceia, cari crescündu sub ochii superioritatei eclesiastice, s'au aflatu mai corespundietori. Unora din acestia le-a impusu se faca examene la commissiuni desemnate de auctoritatile eclesiastice. Pre altii i-a consideratu de ordinari si fara de a face esamenu. Au fostu si casuri, de unii professori au servitu la confessiuni cu celu mai bunu succesu 10—15 ani, fara cá professorulu se'i fi venitu in minte se céra titul'a de professoru ordinariu. Superioritatea eclesiastica inca nu a reflectatu póte la titul'a acést'a, si póte i-a datu altele, presupunendu cá unu lucru naturale, cá acel'a pre care'lu suferé preste doi, trei ani, eo ipso este ordinariu. Impregiurarea acést'a abnormale a provenitu din relatiunea mai multu patriarchale, ce exista la confessiuni intre professori si superioritatea eclesiastica. — Acést'a impregiurare e esplotata de proiectulu de faciá, dupa care numai acela e scutitu de examenulu de cualificatiune, carele inainte de emanarea acestei legi a servitu cá professoru ordinariu 5 ani.

b) Pre toti ceialalti i obliga la censura depunenda celu multu in doi ani. Ací pare a uitá proiectulu ce dice aiurea: cá censur'a va fi in limb'a unghuresca. Unulu care adi póte nu scie de locu unghuresce, cum va face acea censura in doi ani? Chiaru de e deplinu cualificatu in specialitatea sa, cá-ci pre langa ocupatiunea ce o are cá professoru, e impossibile cá in doi ani se invetie limb'a unghuresca, încatu se póta face dissertatiuni scientifiche intr'ens'a si se-si desvólte cunoscintiele cu vorb'a.

c) Despre dispusetiunea §. 68, care regulédia modulu, cum isi potu formá confessiunile preparandii de professori pentru scólele medie, si cum potu instituí commissiuni censorátorie, nice nu mai amintim, cá-ci confessiunea greco-catolica intre impregiurarile de acum nici nu póte visá asia ceva.

d) Daca confessiunile nu potu avé preparandie proprie de professori, candidatii trebuie se asculte la universitate 4 ani (§ 58). Pedec'a din paragrafulu acest'a o vedemu in impregiurarea, cá professorii la gimnasiele confessionali si in specia la alu nostru sunt preoti. De aici incolo cine va voi se fia professoru la gimnasiulu nostru, va trebui se petróca 4 ani spre a face cursulu teologicu. De aci va merge la universitate si acolo va mai petrece inca 4 ani, ceea ce dà optu ani, plus anulu de praca cerutu de proiectu, sunt 9 ani pàna ce va poté face censur'a. — Acésta prelungire a timpului de o parte va face pre multi se se ferésca de carier'a profesuriei. De alta parte fiindu notoriu, cá confessiunile isi pregatescu candidatii de preotia si professura cu spesese proprie, sustinerea unui individu in decursu de 8—9 ani va apesá greu in budgetulu confessiunei.

e) Preste aceea — cá candidatii nostrii potu veni in positiune de a fi censurati de càtra professori de alte convictiuni religiose, si voru face esamenu din logica, psihologia, metafisica, istoria filosofiei, trecemu, fara de a reflectá la impregiurarea, cá sciintiele acestea, respective modulu de a le tractá, variédia dupa convictiunile religiose, apoi mai sunt si ómeni, cari urescu ori si ce convictiune religioasa.

f) Nu e destulu cá proiectulu ingreuna mijlócele de a potea deveni professoru ordinariu, dara merge mai departe, statoresce si numerulu profesoriloru ordinari receruti de necese la una scóla media, §. 27. — Asia spre esemplu la noi se recere, cá totudeauna se fia 8 professori ordinari, cu directorulu 9, suplenti potu fi numai 2. Ce va face confessiunea, daca din intemplan pe neastepetate ar' perde unulu sau doi professori? De nu cumva 'si-va tiné 2—3 professori censurati in reserva, inse si in casulu acesta póte avea necasu cu regimulu, pentrucá professorulu censuratu numai la specialitatea lui se póte aplicá.

g) Fabricatorii proiectului sciu prea bine, cá confessiunile de comunu sunt cam restrinse in privinti'a starei materiali. De aceea, spre a-si potea viri ingerinti'a directa a statului in institutele loru, folosescu mijlóce, cari pretendu sacrificia in bani. Despre spesese considerabili recerute cu pregatirea profesoriloru amu amintitu mai susu. Acum trecemu la unu mijlocu de a cere sacrificie potentiate de bani.

Intielegemu §. 82 respective 30.

Despre aceea nu disputa nime, cá cu càtu voru fi mai puçini scolari intr'o scóla, cu atáta se voru potea instruí mai bine, si cá multimea scolariloru e povóra grea pentru professoru, inse ce e de facutu atunci, daca confessiunea nu e in

stare se ridice classe paralele? Se alunge dela sinulu seu pre aceia, cari speru a-si aflá la acelu institutu adeveratulu nutrementu spiritualu? In intielesulu dispositiunei din §-lu acesta, ridicarea unei classe paralele aduce cu sine ridicarea a mai multora.

h) Proiectulu pune confessiuniloru pedeci peste pedeci, dara timpu nu le lasa, cá se indrepte, ce póte nu va placea regimului. Cà-ci dupa §. 93, in timpu de doi ani se voru lasá cá se lucre dupa placulu loru. Trecündu apoi doi ani, va urmá admonitiune dupa admonitiune totu la $\frac{1}{2}$ anu, si daca in unu anu si $\frac{1}{2}$ nu se va reformá gimnasiulu dupa spiritulu legeri, (care spiritu l-amu desvoltatu mai susu), atunci degradarea institutului la privatu, sau inchiderea lui e neevitabile. In scurtulu timpu de $\frac{1}{2}$ anu, respective unu anu si $\frac{1}{2}$ cu mecanismu atátu de complicatu, precum este una scól'a media inca ar' fi fórté cu anevoia de a reformá unu institutu intregu, ma cu nepotentia, pre langa tóta bunavointi'a faciá de nou'a lege.

IV. Inainte de a inchiáiá sirurile acestea, nu potemu lasá neamintitu unu momentu din acestu proiectu, carele éra revérta lumina asupra modulu de cugetare a celor cari l'au facutu, si acestu momentu e suspitionarea confessiuniloru. Cumcá regimulu isi reserva dreptulu de a potea visitá scól'a confessionale candu si prin cine va voi (§. 88), si cá pretende cá manualele de propunere se se sustérna spre revisiune, óre nu coprinde ceva in contra statului sau a constitutiunei §. 77 d) aceea nu ne-a facutu se ne miramu tare, la asia ceva suntemu dedati. Inse cumcá si in privinti'a propunerei religiunei inca ar potea fi ceva vatematoriu statului, aceea nu ne-amu adusu niciodata amente. Cumcá si acésta se supune, se vede din §. 11 in carele se dispune, cá planulu de lectiune a religiunei se se sustérna ministrului de cultu si instructiune publica. Corpulu professorale se vede dispensatu de a face si la dispositiunea acésta comentariu.

Escelestissime Domnule! In cele enumerate si-a luat corpulu professorale cutezanti'a de a-si face umiltele observatiuni la noulu proiectu de lege pentru scólele medie, si le susterne Escelestiei Vóstre, cá supremulu inspectoru alu scóleloru romanesci de confessiunea greco-catholica, cá supremulu patronu alu institutului nostru gimnasiale, cá la capulu bisericei catholice de ritulu orientale.

Corpulu professorale isi pune speranti'a in acela, care siede pe scaunulu fericitulu Clainu, si pasiesce in urma lui Aronu, sciindu cá are si perseveranti'a si tari'a predecessoriloru, manifestata in trecutulu mai de aprópe cu ocaziunea desbateriloru asupra introducerei obligátorie a limbei magiare in scólele poporali, si se róga cá se substerne-ti unu memorandu la diet'a tieriei in numele intre-gului cultu greco-catholicu, in cointielegere cu preotii archidieceesi si credintiosii aceleia. Cà-ci toti simtu in adenculu ánimei loru dorere ardietória, vediendu cé sórte se pregatesce pentru confessiuni in genere si pentru a nóstra in specia. Toti isi indrépta privirile càtra Escelestia Vóstra si sunt gata se Ve dea succursulu la toti pasii, ce in inalta-Ve intiepleptiune veti aflá cu cale a intreprinde in respectulu acesta.

Dreptulu Domnedieu, carele cunósce just'a nóstra cauza, nu ne va dá prada asupritoriloru.

Blasiu, in 2 Februaru st. n. 1882.

Necessitatea cunoscintiei limbiloru pentru unu preotu romanu in statulu austro-ungaru.

(Urmare si fine.)

Cunoscinti'a limbei magiare este numai din punctu de vedere politicu necessaria.

Mai multa lipsa are unu preotu romanu de cunoscinti'a limbei germane sau de cunoscinti'a unei limbe europene culte. Limb'a romana e frumoasa si in parte si culta, ea este o limba destinata se ocupe locu de frunte intre limbele culte europene. Noi Romanii suntemu astadi in stadiulu acela de cultura, candu strainii incepu a se interesá de limb'a nóstra, de originea nóstra, de literatur'a romana; suntemu de presente in epoc'a, in care lumea científica incepe a ne cercetá si a ne judecá dupa positiunea politica, dupa trecutulu nostru, dupa datinele si limb'a nóstra.

Ne tredimu adesea cu càte unu articlu germanu aparutu in foile cele mai respandite, inse nefavoritoriu si deonestatoriu pentru noi.

Se cercamu de unde vine atare judecata nefavoritória.

Ómenii de sciinti'a facu excursiuni spre a

cunósce tînuturi si popóra. In patri'a romana de dincolo de Carpati, daca merge cineva se studiedie limb'a, datinele si cultur'a poporului, afla bar'ati literati si bine educati si la sate, afla adese ómeni literati, cari cá proprietari traiescu la tíera si asia acolo strainulu are unu medilocitoriu intre poporu si elu. La noi inse d'incóce de Carpati vinu germani, francesi, englesi cá se studiedie starea popóraloru acestei monarchii din tóte punctele de vedere si asia se ratecescu parte cu intentiune parte fara intentiune si intre poporulu romanu de vreo 3 milióne.

Pe la sate strainii cérca se afe adeverat'a stare a oricarui poporu, si pre cine avem noi la sate? Pe preotii romani.

Se ne intipuímu cá vine unu germanu in o comuna si voiesce se studiedie mai de aprópe poporulu nostru. Preotulu din locu a studiatu la unu gimnasiu romanescu, a obtinutu esamenulu de maturitate, a absolvitu cursulu teologicu, inse nu scie decátu numai limb'a romana. Vine strainulu si intréba unde siede pop'a; i-se arata, merge la pop'a si-lu róga de adapostu, spunendu'i caus'a venirei lui. Tóte acestea le face in limb'a germana, de órece nemtii presupunu cá unu preotu e focalariulu sciintieloru, ceea ce de regula si este preotulu la ei. Preotulu nostru nu scie ce dice strainulu, cugeta cá e unu prapaditu si ilu alunga dela cas'a sa. Intipuiti-Ve ce judecata isi va face strainulu de preotulu respectivu si de poporu caruia apartíne. Nu e destulu cu atáta, ci respectivulu strainu merge la pretorele, care la noi de comunu e magiaru, si acesta afandu cine e strainulu 'lu primesce cu tóta bun'a cuviintia, ilu duce elu insusi sau i pune la dispositiune trasur'a si pe adjunctulu seu totu magiaru — si asia ilu pórtá prin totu cerculu pretorialu, cá se véda cine sunt Romanii.

Ce informatiuni i va dá pretorulu magiaru despre natiunea romana, o scimu cu totii, din mosi de stramosi, din ist'oria, din traditiuni betranesci, din carti scrise in limb'a latina, magiara si germana, in fine chiaru din esperienti'a nóstra de tóte dilele. Dupa 1 luna ne tredimu in unu diariu beletristicu-literariu sau chiaru politicu cu unu articlu defaimatoriu si detragatoriu pentru romani si apoi ne superamu reu. Strainulu respectivu spune sau descrie in articulu seu, cá romanii sunt neculti, vorbesce despre pop'a romanescu in termini batjocuratori, scrie, cá Romanii sunt industuliti cu sórtea si cá limb'a si datinele loru sunt barbare si cine scie de ce origine.

Ce frumosu si bine ar fi candu preotulu cunoscéndu limb'a germana ar fi intielesu pe strainu, l'ar fi primitu in cas'a sa, si l'ar fi tînutu la sine pàna Dumineca; atunci se-lu duca la biserica se védia moralitatea poporului nostru, se-lu duca la jocu se védia jocurile romane, resturi de salturi dela Romani, se-i arete romancutiele celea sanetóse si voiose se-i arete porturile celea pitoresci ale poporului nostru, se-i spuna cum e tractatu romanulu aici in patri'a lui stramosiésca, se-i presentiedie càtiva romanasi bravi si se-i demustre cum limb'a acestui poporu romanu este limb'a romana etc.

In acestu casu tipografulu germanu si englesu va culege litere, cari voru formá espressiuni magulitorie pentru noi.

Dela cultur'a preotului se face deducere la cultur'a poporului.

Se fimu deci cu luare aminte!!

Blasiu, in 1 Februaru 1882.

Corneliu Popu Pecurariu.

Not'a redactiunei.

Conservarea cu màna de feru si barbatésc'a cultivare a limbei nóstre este nu numai conditiune absoluta de viétia nationale a poporului romanescu intregu, ci si conditiune de cultura si civilizatiune européna, sub pedépsa de a fi sciuti afara, anume din societatea si comunicatiunea cu popórale de rassa latina. Omorita, esterminata limb'a romanésca s'ar inchide, ori celu puçinu s'ar îngreună nespusu de multu poporului romanescu calea càtra adeverat'a cultura européna apuséna si càtra civilizatiunea christiana, nu pagana. Vrasmasii limbei romanesci sunt totuodata vrasmasii ai culturai si ai progresului natiunei romanesci. Ei sciu si vedu, cá romanii cari isi cunosc bine limb'a lor, invétia neasemenatu mai curendu decátu germanii, magiarii, slavii, atátu limb'a latina classica, càtu si tóte limbile neolatine si cá se potu folosi apoi de immensele thesaure adunate in acelea, de nu se mai póte lipsi nici-unu poporu din lume. Cautati de exemplu la popórale slave, la russi, la poloni, chiaru la serbi si la bulgari, cum alérga

tinerimea lor la Paris, Bruxela, Geneva si pe la universitatile italiene si cum in societatea lor superiora se pretinde cá individii de ambele sexe se cunósca celu puçinu un'a din limbile neolatine, de comunu francesa si pe la portari maritime italian'a, cá testimoniu de cultura si civilizatiune. In càtu timpu invétia magiarulu, slavulu, germanulu o singura limba latina, romanulu e in stare se invetie bine trei din acelea. Se pare inse cá si din acésta cauza limb'a latina au ajunsu in tierile nóstre de batjocura. Vrasmasii romanismului, pre langa ce nu le place limb'a latina, pentru-cá ea este din natur'a sa logica, practica si totuodata limba de comanda, limba imperatoria, in care intrepe pe tóte cele moderne, apoi lectur'a latina destépta consciintia de sine, inspira incredere in poterile sale si o ambitiune legitima. Éca ce nu place nici compatriotiloru magiari, nici slavistiloru din Romani'a, cari tindu a ne corcí din nou limb'a si a o presentá de diumetate slava, in grati'a — muscaliloru.

Asia dara limb'a romanésca curata pe viétia pe mórte.

Dara limb'a magiara? Cine a disu vreodata, cá acei romani cari prevedu cá voru avea lipsa in viétia lor si de alte limbi ale patriei, se nu invetie una sau alta din acelea? Anume aici in Transilvani'a parintii nostri au ingrijitu cu diecimi de ani inainte de tirani'a actuala, cá fiii lor se invetie, unii ungresce, altii nemtiesce si éraii altii pe ambele, éra limb'a latina cu totii. Candu a venitu preste tíera absolutismulu austriacu (1849 pàna 1861), intre romani au aflatu mai multi individi cunosctori de câte trei si patru limbi, s'a si folositu de ei in administratiune si la justitia preste asteptarea sa. Astadi a successu limbei germane limb'a magiara cá limba a statului. Acésta inse nicidecum nu insémna, nu póte insemná, nu se póte admite cu nici-unu pretiu, cá limb'a statului se fia impusa si poporului, si inca la immens'a maioritate a locuitoriloru tiei, ci limb'a statului se póte intielege si trebue se se intieléga numai asia, cá se fia o limba de comunicatiune intre diversele ramuri administrative, in mecanismulu gubernementale; dara in adunari municipali si in tóte celelalte actiuni publice functionarii trebue se fia obligati a tractá si comunicá in limb'a poporului, éra daca nu o sciu, se o invetie bine, sau daca nu o invétia, se se duca de unde au venitu. A silí pe poporu se invetie limb'a functionariloru, este cea mai barbara calcare a libertatiei omenesci. Poporulu platesce pe functionari pentru servitiulu lor, nu functionarii pe poporu. Acestu mare adevéru nu noi ilu enuntiamu ántaiu, l'au enuntiatu in a. 1878 cu solemnitate insusi congresulu celoru siepte poteri mari, adunatu prin ministrii si diplomatii lor la Berlin, candu a obligatu pe turci se respecte limbile popóraloru conlocuitorie si se le aplice in viétia publica intocma precum o aplica pe a lor, sau daca nu voru, se se duca in Asi'a, precum s'au si dusu dupa aceea o multime din ei.

Totu acestu adevéru este si mai demultu enuntiatu si pusu in praxe la armata, de càtra Maiestatea Sa cá supremu beliduce. Nici-unu oficiariu nu póte fi inaintatu in gradu si rang, daca nu a invetiatu limb'a regimentului in care servece.

Intocma asia trebue se fia si la comitate la tribunale, la fiantie si cu atátu mai virtosu in comune.

Tacemu astadata de Croati'a; vedemu inse cu totii ce se intempla in ceealalta parte a monarchiei, in Bosni'a si Moravi'a, in Tirolu si in celelalte provincii cu locuitori amestecati. Mérga oricine de ex. in Bosni'a si se védia, càti preoti sau alti cechí se voru umilí cá in adunari publice se vorbésca nemtiesce in grati'a functionariloru nemti. Preotii cechí cunoscú mai toti limb'a germana si o vorbescu cu germanii in afacerile lor private, dara in cele publice nu, ci acolo isi vorbescu limb'a lor. Unde este aci egalitate de drepturi in acésta parte a monarchiei? De altumentrea se punemu si noi romanii man'a pe consciintia si se ne recunóscemu unele erori capitali comisse de càtra noi insine in acesti 14 ani din urma. Erórea cea mai grosolana a fostu candu s'a crediutu cá cu càtu te vei caciulí mai afundu, cu atátu vei fi mai crutiatu.

Restulu se intielege de sine.

Romania.

Rare tieri sunt acelea, in care tocma diariile ministeriali se descopere, nu delictes si crime comune, de tóte dilele, cá furtulu, hoti'a, omoruri,

insielatiuni, batai s. a. cá-ci unele cá acestea se descopere prin organe administrative si politienesce, prin cei daunati si prin alti ómeni, dara vitii, rele sociali, mai multu secrete, bóle morali ascunse, care se intindu preste societatea omenésca cá pecinginea, rodu si strabatu in corpulu nationale cá gangren'a, cá luparea. Acestu lucru bunu, acelea revelatiuni salutarie se facu in diariile ministeriali din Romani'a mai alesu de unu anu incóce, cam dela proclamarea regatului si cu atátu mai virtosu de candu C. A. Rosetti ocupase fotoliulu ministeriului de interne. In câteva luni de dile dsa vediu cu ochii sei si audí cu urechile sale blastematii, pe care se i le fia totu spusu alti ómeni inca pe atáta de onesti, nu le ar fi potutu crede nici dsa nici nimeni altulu. Lectorii isi voru aduce aminte cá ministrulu delaturu multi subprefecti, càtiva prefecti si pre càtiva functionarii ii dete pe manile procuroriloru. Dupace esí din ministeriu, numai ce vediusi in „Romanulu“, in „Telegrafulu“ etc descoperiri de abusuri si misieli precum nici foile cele „mai sincere“ din opoziitiune n'au facutu vreodata. Dara la tóte au pusu capacu asia numitele invoieli agricole, anume din Moldov'a, nisce blastematii, carora asemenea abia vei mai aflá in Galiti'a, in unele parti ale Ungariei superióre si — in Irlandi'a, dara strinsu luatu, poporulu din Moldov'a se póte astadi compará numai cu alu Irlandiei in ceea ce conerne infam'a lui tractare sau mai justu, maltratare paganésca. Desbaterile infocate care curgu in camer'a deputatiloru asupra acestei cestiuni de viétia si svercoliturele unei parti de proprietarii prin adunarile lor ne spunu restulu. In adevéru, aici in Transilvani'a de exemplu, nici proprietarii magiari nu aru fi cutediatu niciodata se mérga asia departe.

Intre acestea press'a ministeriale merse si mai departe: ea petrunse in restulu monastiriloru càte au mai remasu dela regularea, respective secularisarea de sub Alexandru Joanu Cusa. Fàra crutiare se tragu velurile la o parte, firesce cu temei, cu documente. Casulu de mai la vale ne este unu nou exemplu.

O manastire de calugaritie.

Citimu in „L'Independance roumaine :

Primimu urmatórea scrisóre :

Domnule Redactore !

In stimabilulu dvóstra diariu din 19 Januariu, ati reprodu su dupa „Posta“ din Galati, sub rubric'a sciri diverse, unu faptu care s'a petrecutu la manastirea Adam (mai bine s'ar numi Ev'a.)

Permiteti-mi se ve spunu cá „Posta“ din Galati nu era bine informata candu afirma cá denuntierea fusese facuta de d. Th. Caraghiosu. Denuntiatorulu este d. J. Filipide, vechiu subprefectu, care vediendu numerósele acte de imoralitate comise in acea manastire, a relatatu dlui ministru alu cultelor faptele urmatóre :

1. S'a admisu in manastire siépte tinere fete pentru care s'a facutu acte de nascere false, cá-ci ele nu aveau vârsta ceruta de lege.

2. La 21 Decembre 1881, calugaritia O... T... in vârsta de 20 ani, a datu nascere unui copil in celula surorii económe a manastirei.

3. S'a primitu cá calugaritia, intr'unu modu secretu, o fórte tinera féta, fàra a avea vreo autorisatiune a sf. Sinodu sau a ministeriului.

4. O alta calugaritia a nascutu unu copil fàra cá se se scie ce a devenitu elu, cá-ci declaratiunea nascerei sale nu s'a facutu la oficiariulu starei civile.

In urma acestei denuntieri, d. G. Tocilescu, secretariulu generale alu ministeriului, a sositu la 9 Januariu trecutu la numita manastire si asistatu de protopopulu districtului Tutova, a procedatu la o cercetare, a careia resultatu a întaritu pe deplinu denuntiarile facute de d. Filipide.

Cu aceiasi ocaziune s'au constatatu faptele urmatóre :

Consiliulu economicu alu manastirei, retíne intr'unu modu abusivu, dela fiacare calugaritia, suma de 13 lei 38 bani, asia in càtu suma retínuta in fiacare anu dela 160 calugaritie e in destulu de bunicica. De aceea in diua anchetei, económa si cassiera manastirei au plecatu pentru a nu avea a se îndreptati inaintea comisiunei de cercetare.

S'au constatatu mai multe abusuri comise de duhovniculu manastirei, parintele G...., care intr'o di a fostu surprinsu in gradina dupa sora F. M. si este de observatu cá era imbracatu cu vestmentele de slujba.

Acelasi duhovnicu a plecatu intr'o di impreuna cu patru calugaritie tinere; elu le conducea in districtulu Covurluiu la unu holteiu, in casa caruia au petrecutu cu totii in veselie mai multe zile.

S'a constatat unu faptu scandalosu in sarcin'a secretaritieii manastirei, sor'a R. S. precum si mai multe acte de immoralitate a surorilor: O. A., E. V., M. V., T. C. etc. Numerulu loru este forte mare, ca-ci manastirea fiindu situata in centrulu chiaru alu comunei si nefindu inconjurata de vreunu zidu sau de vreunu zaplazu, chiliele calugaritiloru sunt in contactu directu cu casele locuitorilor; din acesta pricina s'a nascutu o promiscuitate forte daunatore moralitatii.

Unu abonatu.

In 9/21 Februaru s'a infatisiatu inaintea tribunalului corectionalu de Ilfov, sectiunea II, presieditu de dlu At. Atanasovici, membru, procesulu intentatu preitoru Stefanu Calinescu si Em. Datco, pentru chirotoni'a satenului George Popescu, procesu despre care amu vorbitu intr'un'a din cronicile nostre precedente.

Preventiunea a fostu sustinuta de dlu procuroru Sulacoglu. Apararea prin dnii advocati C. C. Arion, Dem. Ionescu, Disescu, Metaxa si Resicanu, si-a datu tote ostenele putinciose, pentru inlaturarea delictului de escrocherie, imputatu preventitoru.

N'avemu de semnalatu, cu tota parerea nostra de reu, nici unu incidentu originalu, de si procesulu, dupa cum cetitorii nostri au vediutu deja, era unicu in felulu lui.

Tribunalulu dupa o scurta deliberare, a condamnatu pe cei doi preoti la cate 6 luni de inchisore corectionala. Despagubiri nu s'a acordatu, de ore-ce partea civila a persitatu se i se dea — popia promisa.

Condamnatii au interjetatu indata apelu.

(Dreptulu.)

Adunarea deputatorilor.

Siedinti'a dela 9 Februaru 1882.

Siedinti'a se deschide la orele 2 sub presiedintia dlui D. Bratianu.

Presenti 91 dni deputati.

Dn. P. Ghica adresedia o simpla intrebare gubernului: ce crede a face gubernulu in urm'a discursului generalului rusu Hitrovo, — publicatu de „Berliner Tageblatt” — care dupa ce ataca pe Austro-Ungri'a, dice ca Romani'a apartine Slaviloru?

Dn. Eug. Statescu dice ca gubernulu nu pote raspunde alt-ceva de catu ca asigura ca Romani'a este a Romaniloru. (Aplause).

Se amana din caus'a absentiei dlui I. Bratianu, continuarea discussiunei asupra proiectului de lege pentru constatarea si perceperea contributiuniloru, pe mane candu va veni dn. Bratianu, care va da explicatiuni asupra acestui proiectu.

Camer'a votedia apoi fara discussiune unu proiectu de lege prin care judetiulu Nemptiu este autorisatu de a face unu imprumutu de 10,000 lei.

Se incepe discussiunea pe articole asupra proiectului de lege pentru incuragierea industriei nationale.

Legea se voteza pana la art. 3 cu modificari.

Siedinti'a se radica la orele 6.

Russi'a si Germani'a.

Dupa ce lumea cunoște discursurile resboinice ale generalului Skobelew, este de prisosu, credemu a spune, ca intr'adeveru pe orizontulu europenu se ridica nuori amenintatori. Tota press'a vorbesce deja de unu reshoiu mare si apropiatu. Asia buna ora „Ruskaia Reci (Cuventulu rusescu) publica unu lungu articolu asupra planuriloru, pe cari le urmaresce principele Bismark cu privire la Russi'a. Foi'a russesca profetisedia astfelu: „Subt ore-care pretestu bunu, pe care Bismark ilu are purerea la indemana, ni se va declará reshoiulu fara veste; Germani'a va navalí in Russi'a, va ocupa repede regatul Polandei, va taia comunicati'a cu Russi'a si nu ne va lasa timpu se mobilisamu; acesta e cu atatu mai reu, ca intr'unu asemenea casu vomu trebui se mobilisamu trupe, ce nu sunt recutate din locuitorii poloni, ci din gubernamentele din launtru. Totodata voru fi ocupate gubernamentele Kowno si Kurlanda si orasiile Libau si Riga, fara cari Germani'a nu-si pote considera de asigurata domni'a la marea baltica. Dupa ocuparea acestoru provincii, ceea ce se pote face destulu de usioru ca-ci germanii au sciutu se-si facea o minunata re-

tia de cali ferate spre a-si pote mobilisa iute armata, ei voru astepta atacululu Rusiloru si atunci Germanii nu au trebuintia se mai proceda ofensivu, ci defensivu, ceea ce e acum forte avantajosu.”

Acelu articolu mai prevesteste, ca principele Bismark va proclama o Polonia independenta si de domnitoriu alu ei va alege pe regele Saxoniei, er acesta va cede in schimbu Prussiei domeniile sale actuale. In fine, tote acestea se voru intempla dupa mortea lui Wilhelm, ca-ci fiulu seu nu e asia strinsu legatu de casa domnitoare in Russi'a.*)

Sciri diverse.

— (Focu.) In 21 spre 22 l. c. noptea pe la 12 ore au arsu in comun'a Scoreiu comit. Fagarasiului 73 gazde, la care s'au nimicitu cu totulu prin elementulu distrugatoriu, nutritu de unu ventu vehementu ce au domnit atunci noptea si diu'a urmatoare, in catu multi omeni fiindu absentii la Sibiu, au ramas numai muierile pre acasa, cari abia au scapatu cu vieti'a si cu cate unu copilu micu in bratie. Este in fioratoriu aspectulu acestoru nefericiti, cari in diu'a urmatoare au ramas fara se aiba ce manca.

Eta si conspectulu daunatorulu prin acelu focu infricosiatu: 61 case, 75 siuri, 96 grajduri, 1608 recuisite economice, 597 cara de fenu, 930 hectolitre bucate mestecate, 4 vaci, 4 vitiei, 5 cai, 21 oi, 32 rimatori, 9 stupi, 2 omeni si 169 fl. v. a. in bani gata, sum'a totala a daunelor se urca la cifra de 36,310 fl. v. a. dupa pretiurea consiliului comunale.

In urm'a acesteia caritatea publica este rugata a contricui fie-care dupa putintia obolulu seu in ajutorulu nefericitorulu.

Totu odata se aduce la cunoscintia publica, ca s'a constituitu unu comitetu aici pentru adunarea si impartirea ofrandelor, cari se voru publica si cuita pre calea publicitatiei.

In urm'a acesteia rugamu pe onorat'a Redactiune a „Observatorului” a publica acesteia renduri.

Scoreiu, in 23 Februaru 1882.

Joanu Marcu. Demetriu Bardesiu. Ioanu Gorgescu, inv. dirig.

Bibliografia.

— Column'a lui Traianu, revista mensuala pentru istoria, linguistica si psihologia poporana sub directiunea dlui B. P. Hasdeu, nou'a seria, anulu III.

Brosiur'a Nr. 1 pe Januariu are urmat. sumariu: Monumente pentru istori'a tierii Fagarasiului, de N. Densusianu; Unu nou punctu-de vedere asupra ramificatiunei gramaticii comparative de B. P. Hasdeu; Din obiceiurile juridice ale poporului romanu din districtulu Bacau, de Climescu Carpanu si Petrovanu; Limb'a botanica a tieranului romanu, de dn. dr. Brandia; Manuscriptulu romanescu din 1574 aflatoriu la Londra in British Museum, de B. P. Hasdeu; Din anecdotele poporului romanu, de E. Baicanu; Cronica.

„Humoru si satira“.

In aceste doue cuvinte se esprima devis'a diariului „Calicul” ce apare la Sibiu in alu douilea anu. Opiniunea publica despre valoarea acestui diariu e unanima. Candu diare ca: „Timpulu” si „Binele publicu” din Bucuresci afirma ca „Calicul” implinesce tote conditiunile unui diariu glumeti, numai e de lipsa a cita pareri d'ale singuraticiloru individi spre a constata insemnatatea diaristica a „Caliculului.” Ori-cine a cetitu „Calicul” dlui Popa s'a convinsu ca humorulu lui e clasicu, satira geniala, si ilustratiunile nimerite.

Aceste calitati, cu tota lips'a unui centru datatoriu de mesura in relatiunile social-politice ale romaniloru din Austro-Ungari'a, au adusu cu sine, de „Calicul” in tote partile locuite de romani, se cetescu cu multa placere.

Uniculu defectu alu „Caliculului” e ca apare numai odata in luna, desi produce atat'a interesu incatu fiecine ilu pote ceti de 2-3 ori in luna, si totdeun'a va afla materia de risu. Mai multu, eu cutediua a afirma, ca unele materii tractate in „Calicul”, nici candu nu si voru perde interesulu, pentru ca humorulu in veci e nou. De aceea eu nu credu, ca se va afla omu, care abonandu „Calicul” i va parea reu de 3 fl. seu 7 fr., ce costa la anu, dara din contra va pune pe redactoru in positia d'a eda „Calicul” mai de multe ori la luna.

Eu avendu interesulu d'a vedea „Calicul” aparendu mai de multe ori in luna, ca si in acesta privintia se fia ridicatu la nivoulu ce i compete si ce se pretinde dela o atare foie, si sciindu ca acesta depinde singuru dela sprijinulu publiculu, ilu recomandatu tutu-

*) Acesta profetia russesca o reproduseramu numai pre catu o avemu dupa „Timpulu” din Bucuresci. In cercurile magiare de pe aici, ea s'au mai amplificatu cu altele mai fabuloase, ca adeca se va restaura o Polonia tare, o Ungarie tare pana la Salonicu, o Romanie tare cu teritoriu multu mai intinsu, tote trei regate suverane, confederate, strinsu legate intre sine, spre a sta ca unu zidu triplu in contra Russiei, ca se nu mai pota comunica cu slavii meridionali. Constantinopolea se cada la Angli'a; turcii se treca in Asi'a. Red. Obs.

roru iubitoriloru de lectura picanta si ve rogu dle redactoru a da locu acestoru sire in colonele pretiuitulu diariu ce rediget, de acesta foie umoristica-satirica, desi insemnatatea ei e recunoscuta, si e constatatu ca tine pasiu cu foile umoristice de alte limbi din patria, ba se pote dice ca pe multe le a intrecutu.

Unu amicu alu diaristiceii romane.

(Dupa „Luminatoriulu“.)

Pretiurile cerealeloru si altoru obiecte de traiu au fostu la

24 Februaru st. n. in Sibiu:

Grán, dupa cualitati	1 hectolitru	fl. 8 20—9.—
Grán, amestecat	1 „	„ 7.——7 80
Secara	1 „	„ 5.——5 20
Papusiou	1 „	„ 4 70—5 10
Ovesu	1 „	„ 4 40—4 80
Cartofi	1 „	„ 2 70—3 60
Mazare	1 „	„ 2 50—3 10
Linte	1 „	„ 10.—11.—
Fasole	1 „	„ 12.—14.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	„ 35.—37.—
Untura (unsore topita)	50 „	„ 34—35
Carne de vita	1 „	„ 46—48
Oua 10 de	1 „	„ —25

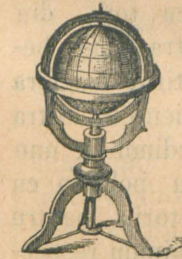
Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

25 Februaru st. n. 1882.

Obligatiuni rurale din 1880 convertite cu 6%	1.	97 1/2 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	— „
Obligatiuni dominiali convertite cu 5%	„	— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	„	100 1/4 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	100 — „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	102 — „
Actiunile calilor fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	62 1/2 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„	100 30 „
Obligatiuni noue ale stat. cu 6%	„	100 — „
Actiunile bancei nat. rom. de 500 franci	„	1400 — „
Actiunile bancei Romani'a din 1869 de 200 franci	„	480. — „
Daci'a-Romani'a unite de cate 250, cursulu	„	290.— „
Rent'a romana din 1875	„	86 1/2 „
Diverse:		
Arginta contra auru	„	100 1/2 „
Bilete hipotecarie contra auru	„	100 3/4 „
Florini val. austriaca	„	215 3/4 „

Requisite de invetamentu.

Aparatul metricu, 12 obiecte cu esplicarea lor	4 50
Atlas de istoria naturala cu 250 figure colorate	1 75
Globuri terestre de 21 cm. in diametru:	

Nr. I ajustatu cu meridian si compas cu pedestalu fin de lemn	13.—
„ II ajustatu cu jumetate meridian si cu pedestal de metal	10 50
„ III totu acesta fara meridian	8 40
„ IV ajustatu cu jumetate meridian si pedestal de lemn	7 40
„ V fara meridian si cu pedest. de lemn	5 60

Globurile Nr. II si III sunt de a recomanda, aceste pentru greutatea pedestalulu nu se restorna, si sunt frumoase si tari.

Pachetarea se face intr'o laditia de lemn, pentru care se socotesce separat 80 cr. pentru unu globulu. Map'a Europei, tradusa de J. M. Moldovanu, 140 cm. latá si 120 cm. inalta, pe pandá, in mapa 5 50
Map'a Semigloburile seu cart'a globulu pamentescu, 131 cm. latá si 110 cm. inalta, pe pandá, in mapa 4 50
Map'a tieriloru tienetorie de corona Ungariei pentru scolele poporale de Eugenie Bordeaux, 158 cm. latá 111 cm. inalta, pe pandá in mapa, necolorata 5.—, colorata 6.—
Masina de comput cu globulete albe si negre pe drotu 3 20
Optzeci modele de desemn 1.—

Se afla de vendiare la librari'a romana

W. KRAFFT in Sibiu

„ALBIN'A“

institutu de creditu si de economii in Sibiu.

Domnii actionari ai institutulu de creditu si de economii „Albin'a“ se invita prin acesta, in virtutea §-ului 19 alu statutelor societatiei la

a IX-a adunare generala ordinara,

care se va tine la Sibiu in 24 Martiu 1882 st. n. inainte de amedi la 10 ore in casa institutulu (strad'a Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportulu anualu alu Directiunei, bilantiulu anulu 1881, si raportulu comitetulu de revisiune.
2. Fixarea dividendelor.
3. Distribuerea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Fixarea pretulu marceloru de presentia.
5. Alegerea unui membru in consiliulu de directiune in sensulu §. 36 din statute.
6. Alegerea comitetulu de revisiune.

Domnii actionari, cari in sensulu §§. 22, 23 si 24 din statutele societatiei voiescu a participa la adunare in persona sau prin plenipotentii, sunt rogati, a si depune la casa institutulu actiunile lor si eventualu dovedile de plenipotencia celu multu pana in 21 Martiu 1882 stilulu nou dupa amedi la 6 ore.

Sibiu, 15 Febr. 1882.

(73) 2—3

Directiunea institutulu.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu. Tipariulu lui W. Krafft.